

2023-10-06

RS/532/2023

Handlingsplan för stärkt demokrati 2023-2025

Den 1 december 2021, § 150, antog regionfullmäktige en Demokratistrategi. Strategin var ett av de åtagande som Region Jämtland Härjedalen förband sig att genomföra inom ramen för Deklaration för en stark demokrati och uppmärksammandet av Demokratin 100 år. Till Demokratistrategin finns kopplad denna handlingsplan för stärkt demokrati. Aktiviteterna i handlingsplanen ska vara tillgängliga för alla. Åtgärder ska vidtas som möjliggöra detta.

GOD OCH NÄRA VÅRD

- Genom att vara en nyfiken och modig organisation, där lärande och förändring anses viktigt, skapa förändrade arbetssätt genom bl.a. digitala plattformar för att ge förutsättningar för god vård närmare medborgarna. Patientkontakt är en viktig del i den utvecklingen.
 - Fortsätta utveckla olika digitala arbetssätt som egenmonitorering där patienterna kan vara delaktiga i sin egna vård och det skapar en trygghet hos patienter och vi kan förebygga ohälsa och inläggningar på sjukhuset.
 - Återinföra möjligheten för medborgare och patienter att chatta med vården via 1177 och ungdomsmottagningen.
 - Ett mycket viktigt arbetssätt är att använda de verktyg som finns med SIP och patientkontakt, utbildning och utveckling
 - Verksamheten kommer att förbättra arbetssätten med vägen in på sjukhuset för att det ska bli bra för patienterna och samverka med kommunen.
- Arbeta främjande och förebyggande utifrån ett långsiktigt perspektiv i största möjliga mån.
- Arbeta för förändrade arbetssätt gällande patienters tidsbokningar med fokus på att patienter själva kan boka/välja tider.

STÄRKT DIALOG MED MEDBORGARNA (INKLUSIVE BRUKARE)

- Under 2021-2022 genomfördes en utredning om vad det skulle innebära om Region Jämtland Härjedalen beslutar att implementera hela eller delar av FN:s urfolksdeklaration inom regionens egna ansvarsområden. Inom ramen för arbetet skulle Regionens övriga jämställdhetsarbete beaktas. Beslut i frågan väntas tas under 2023.
- Under 2023 genomför Folkhälsoenheten en utredning om invånarmedverkan. Syftet med utredningen är att etablera former för att ta tillvara såväl brukarorganisationers som enskilda medborgares åsikter på strategisk och verksamhetsutvecklande nivå. Målet är att föreslå en modell för hur invånarmedverkan kan integreras i Regionens demokratiska processer. Uppdraget inkluderar även att presentera ett förslag till ersättningsmodell för sådan medverkan. Modellen för invånarmedverkan ska kunna tillämpas i Regionens

samtliga verksamheter. Inom ramen för utredning ingår även ungdomsperspektivet, som en viktig del. Utredningen ska vara klar vid årsskiftet 2023/24.

STÄRKT KOMMUNIKATION

- Under 2023-2025 pågår en omfattande översyn och renodling av Regionens webbplatser. En ny vårdgivarwebb kommer att tas fram, vilket innebär att den externa webbplatsen, www.regionjh.se, kommer att få ett tydligare invånarfokus. Invånarna ska ha tillgång till tydlig och lättillgänglig information kring hur Regionen styrs av politiker, som har valts direkt av medborgarna. Det innebär att medborgarna därigenom har stora möjligheter att påverka och kontrollera hur Regionen utför sina uppdrag. Som myndighet inom det samiska förvaltningsområdet ska den externa webbplatsen även bidra till att den samiska kulturen och det samiska språket främjas och synliggörs.

ARBETE MOT HOT OCH HAT

- Arbete pågår med ett förslag från SKR om riskbaserat arbetssätt med riksinventerings- och värderingsverktyg. Test och utvärdering samt eventuellt genomförande i Regionens organisation.
- Ett informations- och utbildningspaket tas fram i samarbete med SKR. Paketet riktar sig till såväl tjänstemän som förtroendevalda.
- Stärkt samverkan med Östersunds kommuns säkerhetsfunktioner (motsvarande de som finns i Regionen).

KULTUR OCH CIVILSAMHÄLLET

- Stärkt "infrastruktur" för kultur och demokrati.
Det finns flera strukturella kopplingar mellan kultur och demokrati. Om det finns en infrastruktur för kultur och bildning i ett område finns det även en infrastruktur för demokrati. Ökat fokus ska läggas på att stärka ideella föreningar och studieförbund, liksom lokaler och andra samlingsplatser där kultur utövas och demokratin stärks.
- Stärkt demokrati och internationalisering vid Birka Folkhögskola.
Demokrati och internationalisering är ett prioriterat arbete för Birka Folkhögskola läsåret 2023-2024. Birka ingår i ett pilotprojekt som en av de två första folkhögskolorna i Sverige att - tillsammans med Forum för levande historia - arbeta efter "Dembra-modellen" (Dembra: Demokratisk beredskap mot rasism, antisemitism och odemokratiska attityder). Ett kartläggningsarbete har genomförts under våren 2023. I juni 2023 togs beslut om fokusområden för arbetet under läsåret 2023/24. På skolan finns en utsedd Dembra-grupp, som ansvarar för att hålla ihop arbetet.
- Biblioteksutveckling.
 - Inom regional biblioteksverksamhet är stärkt demokrati ett grundläggande uppdrag, som är i ständig utveckling. Under 2022 påbörjades en demokratikampanj i syfte att stärka och synliggöra biblioteken. Planen är att bibliotekschefer under 2023 ska erbjudas att delta i en ettårig forskningscirkel - "Bibliotek som demokratisk arena" (ledd av forskarna Johanna Rivano Eckerdahl och Lisa Engström).

- Digitala kurspaket har tagits fram av de regionala biblioteksverksamheterna i Jämtland Härjedalen, Västernorrland, Västerbotten och Norrbotten, tillsammans med nationella minoritetsaktörer, för att bidra med kunskap om Sveriges nationella minoriteter samer, romer och sverigefinnar. Kurspaketen, som under våren 2023 publicerades på bibliotekens nationella lärplattform, Digiteket, innehåller föreläsningar på olika teman. Under 2023-2024 kommer dessa att kompletteras med ett judiskt respektive tornedalskt kurspaket. Digiteket vilar på den demokratiska grundtanken att dela med sig av kunskaper och erfarenheter; en "dela-kultur". Kurserna är tillgängliga för alla.
- Under 2022 har Kulturutveckling, tillsammans med flera kulturverksamheter i regionen - däribland samiska organisationer och verksamheter - bildat nätverket "Tjoevtenje" (nyckel på sydsamiska). Syftet är att höja kunskapsnivån om den samiska kulturen och att hitta samverkansmöjligheter. Utöver regelbundna nätverksträffar ska en studieresa till Snåsa genomföras under hösten 2023. Inför resan erbjuds två fortbildningstillfällen. Fröet till det som utmynnade i Tjoevtenje-nätverket uppstod i den regionala biblioteksverksamhetens mångspråks- och minoritetsgrupp (MOM-gruppen). Gruppen, som består av bibliotekspersonal från alla länets kommuner, bildades under våren 2021.

INTERNA PROCESSER

- Beredning av ärenden med ett helhets-, hållbarhet- och långsiktigt perspektiv (vilket inkluderar samtliga dimensioner inom hållbarhet: social, ekonomisk och miljömässig samt Agenda 2030). Detta innebär att synergier och målkonflikter lättare kan identifieras. Exempel på sådant arbete:
 - Ny handlingsplan för samisk hälsa,
 - Ny handlingsplan för tillgänglighet,
 - Ungdomsmottagningen arbetar för att nå båda könen, då det traditionellt har varit fler flickor och unga kvinnor som har besökt Ungdomsmottagningen.
- Förankra det tillitsbaserade arbetssättet genom kunskap och kulturförflyttning. Detta så att medarbetare känner sig delaktiga, blir hörda och upplever organisationens värderingar och kärnvärden.
- Fokusera på att arbeta med att ersätta delar i existerande system, snarare än att förbättra det.